

Asia: VN/9978/2024

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä

Lausunnonantajan lausunto

Määritelmät. Näkemyksenne asetusluonnoksen 2 §:n määritelmistä (esim. ovatko määritelmät selkeät, onko tarvetta lisätä määritelmiin jokin käsite?)

Ei

Perustelut:

On asetusluonnoksen ymmärrettävyyden kannalta hyvä asia, että asetusluonnokseen on lisätty määritelmät. Määritelmät vaikuttavat olevan selkeät.

Toisaalta asetusluonnoksessa käytetään monenlaisia käsitteitä, joita ei ole lisätty määritelmiin. Osaa käsitteistä on avattu muissa asetusluonnoksen säännöksissä tai asetusluonnoksen muistiossa ja osaa tullaan todennäköisesti avaamaan soveltamisohjeessa. Tämä sääntelytekniikka tekee osaltaan asetusluonnoksesta vaikeasti ymmärrettävän. Asetusluonnoksen ymmärrettävyyttä lisäisi se, että määritelmiin lisättäisiin kaikki asetusluonnoksessa käytetyt käsitteet, joita ei ole määritelty asiakastietolaissa.

Olisi loogista, että määritelmiin lisättäisiin ainakin käsitteet toimintakykyarviosta ja toimintakykyä koskevasta tiedosta, sillä asetusluonnoksessa on määritelmiin kirjattu myös terveys- ja hoitosuunnitelma, ajanvaraus- ja käyntitiedot sekä potilasyhteenveto. Asetusluonnoksen 20 §:n ja 24 §:n mukainen laadunvalvonta on käytännössä aiheuttanut tulkintahaasteita, joten olisi hyödyllistä, että myös laadunvalvonta määriteltäisiin asetusluonnoksen 2 §:ssä.

Käsite sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisen palvelu tulisi myös lisätä määriteltyihin käsitteisiin. Jää epäselväksi viittaako yhteinen palvelu tilanteisiin, joissa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset tiiviissä yhteistyössä ja säännöllisissä rakenteissa palvelevat ja käsittelevät asiakkaan asiaa? Esim.

moniammatillinen asiantuntijatuki rajoitustoimenpidepäätöksiin liittyen (nk. IMO-ryhmä) tai vaativan moniammatillisen tuen asiantuntijaryhmä. Muilta osin määritelmät selkeät.

Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon välillä. Ovatko terveydenhuollon käyttöoikeudet sosiaalihuollon asiakastietoihin tarkoituksenmukaiset (18 §)?

Kyllä

Perustelut:

-

Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon välillä. Ovatko sosiaalihuollon käyttöoikeudet potilastietoihin tarkoituksenmukaiset (19 §)?

Kyllä

Perustelut:

-

Luovutusluvan kohdentaminen. Onko ehdotus luovutusluvan kohdentamisesta asiakkaan näkökulmasta ymmärrettävä ja selkeä?

Ei

Perustelut:

Etenkin sosiaalihuollon asiakastietoja koskeva luovutuslupa on asiakkaan kannalta vaikeasti ymmärrettävä kokonaisuus. Asiakkaan voi olla haastava ymmärtää, mitkä sosiaalihuollon palvelut kuuluvat mihinkin sosiaalihuollon palvelutehtäviin ja tämän osalta voi olla myös hyvinvointialueilla tulkintaeroja.

Lisäksi sekä sosiaalihuollon asiakastietoja koskevan luovutusluvan että terveydenhuollon potilastietoja koskevan luovutusluvan osalta asiakkaan voi olla vaikea hahmottaa etenkin mielenterveys- ja päihdehuollon palveluiden osalta, mitkä palvelut kuuluvat sosiaalihuoltoon ja mitkä terveydenhuoltoon. Hyvinvointialueet ovat myös voineet järjestää palvelut eri tavoin osana sosiaalihuoltoa tai osana terveydenhuoltoa. Tämä voi johtaa käytännössä siihen, että asiakkaan on vaikea hahmottaa, mihin kaikkiin palveluihin hänen tietojansa luovutetaan luovutusluvan perusteella.

Luovutusluvan kohdentaminen. Vastaako luovutusluvan kohdentaminen sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan tarpeita?

-

Perustelut:

-

Luovutusluvan kohdentaminen. Onko luovutusluvan mukainen lupien kohdentaminen toteutettavissa esitetyllä tavalla asiakas- ja potilastietojärjestelmiin (huomioiden sekä uusien tietorakenteiden mukaisesti tallennetut tiedot että aiemmin tallennetut tiedot)?

Kyllä

Perustelut:

Luovutusluvan mukainen lupien kohdentaminen lienee mahdollista esitetyllä tavalla asiakas- ja potilastietojärjestelmiin. Osaan asiakas- ja potilastietojärjestelmistä lupien kohdentaminen on jo toteutettu nykyisen asetuksen mukaisesti, mikä puoltaisi toteutuksen mahdollisuutta myös uuden asetuksen mukaisesti. Asiakas- ja potilastietojärjestelmien toimittajat pystyvät parhaiten ottamaan kantaa teknisen toteutuksen tapoihin ja mahdollisuuksiin. Tavat ja mahdollisuudet voivat vaihdella riippuen järjestelmätoimittajasta.

Uuden asetuksen mukaisen luovutusluvan käyttöönotto vaatii myös hyvinvointialueella asiakas- ja potilastietojärjestelmien taustojen päivitystyötä. Tämä päivitystyö on manuaalista ja aikaa vievää. Tällä hetkellä monilla hyvinvointialueilla on käynnissä tai lähitulevaisuudessa alkamassa useita laajoja ja vaativia tietojärjestelmiin liittyviä hankinta- ja käyttöönottoprojekteja, minkä vuoksi työntekijäresurssit tietojärjestelmien kehitys- ja ylläpitotyön osalta ovat kysytyjä.

Arvionne asetuksen mukaisen luovutusluvan tietojärjestelmätoteutukseen tarvittavasta ajasta ja kustannuksista:

Yleisesti voidaan todeta, että järjestelmätoimittajat toteuttavat suuremmat kehitystä vaativat toiminnallisuudet tuotteensa tuleviin versioihin. Isompia versioita julkaistaan yleensä 6kk-12kk välein. Muutostyöt vaativat aina merkittävästi lisätöitä muun muassa testauksen osalta. Yksittäisen versiopäivityksen toteutuskustannus voi vaihdella 200 000 eur – 500 000 eur välillä päivityksen laajuudesta riippuen.

Uuden asetuksen mukaisen luovutusluvan käyttöönotto vaatii myös hyvinvointialueella asiakas- ja potilastietojärjestelmien taustojen päivitystyötä. Tämä päivitystyö on manuaalista ja aikaa vievää. Tällä hetkellä monilla hyvinvointialueilla on käynnissä tai lähitulevaisuudessa alkamassa useita laajoja ja vaativia tietojärjestelmiin liittyviä hankinta- ja käyttöönottoprojekteja, minkä vuoksi työntekijäresurssit tietojärjestelmien kehitys- ja ylläpitotyön osalta ovat kysytyjä.

Muita kommentteja asetusluonnoksesta:

-

Leppäharju Saara

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue - Digipalvelujohtaja Tommi Kuukka,
15.5.2024 § 14